

POSTANOWIENIE

Dnia 22 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejski

w sprawie **K. J.**

skazanego z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. w zb. z art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. oraz art. 263 § 2 k.k.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 22 września 2022 r.,
zażalenia skazanego na zarządzenie Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 23 czerwca 2022 r.,
o odmowie przyjęcia kasacji sporządzonej przez skazanego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 21 kwietnia 2022 r., sygn. akt II AKa 238/21,
na podstawie art. 530 § 3 k.p.k. i art. 518 k.p.k. w zw. z art. 437 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł :

utrzymać w mocy zaskarżone zarządzenie.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Olsztynie wyrokiem z dnia 5 lipca 2021 r., sygn. akt II K 53/19 uznał K. J., za winnego tego, że:

1. w dniu 20 grudnia 2016 r. około godz. 20:10 na stacji paliw O. położonej na terenie miasta N., woj. [...], działając w zamiarze bezpośrednim pozbawienia życia K. F. oddał w jego kierunku co najmniej kilka strzałów z broni palnej, mierząc w szyję i klatkę piersiową, powodując w konsekwencji obrażenia ciała wymienionego – rany postrzałowe umiejscowione na szyi, lewym ramieniu i klatce piersiowej, czym naruszył czynności narządów jego ciała na okres przekraczający dni 7, lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na ucieczkę pokrzywdzonego, przy czym umyślne przestępstwo

podobne popełnił w ciągu 5 lat po odbyciu ponad 6 miesięcy kary pozbawienia wolności za umyślne przestępstwo podobne, tj. przestępstwa wyczerpującego dyspozycję art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. w zb. z art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.,

2. w dniu 20 grudnia 2016 r. w N. bez wymaganego zezwolenia posiadał broń palną nieustalonej marki o kalibrze 9 mm oraz kilka sztuk amunicji kaliber 9 mm, tj. przestępstwa wyczerpującego dyspozycję art. 263 § 2 k.k.

Jednocześnie orzekł wobec ww. karę łączną pozbawienia wolności w wymiarze 12 lat oraz środek zabezpieczający w postaci specjalistycznej terapii psychiatrycznej. Ponadto, orzeczenie zawierało rozstrzygnięcie w przedmiocie przepadku dowodów rzeczowych, zwrotu dowodów rzeczowych oraz kosztów procesu (t. XXVI, k. 5031-5032).

W wyniku rozpoznania apelacji obrońcy K. J., Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z dnia 21 kwietnia 2022 r., sygn. akt II AKa 238/21 zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Olsztynie w ten sposób, że:

1. rozwiązał karę łączną pozbawienia wolności,
2. w ramach przestępstwa przypisanego oskarżonemu w pkt I. uznał go za winnego tego, że w dniu 20 grudnia 2016 r. około godziny 20:10 na stacji paliw O. położonej na terenie miasta N., województwa [...], działając w zamiarze ewentualnym pozbawienia życia K. F. oddał w jego kierunku strzał z broni palnej powodując obrażenia w postaci rany szyi i lewym ramieniu, czym naruszył czynności narządów jego ciała na okres przekraczający dni 7, lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na ucieczkę pokrzywdzonego, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności, będąc skazanym za umyślne przestępstwo podobne,
3. orzekł wobec oskarżonego karę łączną pozbawienia wolności w wymiarze 10 lat.

W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy, zwalniając przy tym oskarżonego od kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze (t. XXVIII, k. 5443).

Z akt sprawy wynika, że zarówno obrońca skazanego, jak i skazany K. J. złożyli wniosek o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia powyższego wyroku (t. XXVIII, k. 5463, k. 5546, k. 5551).

Wnioskiem opatrzonym datą 10 maja 2022 r., skazany K. J. zwrócił się do Sądu Apelacyjnego w Białymstoku o wyznaczenie obrońcy z urzędu w celu – jak wskazał sam wymieniony – sporządzenia kasacji. Do przedmiotowego wniosku załączył projekt kasacji bez jej uzasadnienia zaznaczając, iż jest w trakcie jego sporządzania (t. XXVIII, k. 5556-5558).

Zarządzeniem z dnia 17 maja 2022 r. Przewodniczący II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w Białymstoku na podstawie 81 § 1 k.p.k. w zw. z art. 78 § 1 k.p.k. wyznaczył skazanemu K. J. obrońcę z urzędu w osobie adw. P. O. do sporządzenia kasacji, ewentualnie opinii prawnej o braku podstaw do wniesienia kasacji w rzeczonej sprawie (t. XXVIII, k. 5555). Zawiadomienie o wyznaczeniu obrońcy z urzędu skazany odebrał w dniu 18 maja 2022 r. (t. XXVIII, k. 5562).

Kolejno, skazany pomimo wyznaczenia obrońcy z urzędu sporządził i podpisał we własnym imieniu kasację datowaną na 16 maja 2022 r. Przedmiotowa kasacja została nadana w Urzędzie Pocztowym w dniu 23 maja 2022 r. (t. XXVIII, k. 5566-5580).

W aktach przedmiotowej sprawy znajdują się dwa zarządzenia Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 8 czerwca 2022 r. Pierwszym z nich zarządził o wpisaniu kasacji sporządzanej przez skazanego do wykazu WKK, a także o wezwaniu skazanego do usunięcia braku formalnego kasacji przez sporządzenie i podpisanie przez adwokata w terminie 7 dni, wskazując na art. 120 § 1 k.p.k. (t. XXVIII, k. 5563). Drugim zarządzeniem wezwał skazanego K. J. do uzupełnienia w terminie 7 dni braku formalnego własnej kasacji wniesionej od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 21 kwietnia 2022 r., sygn. akt II AKa 238/21 – przez sporządzenie i podpisanie kasacji przez adwokata z wyboru – pod rygorem odmowy przyjęcia kasacji sporządzonej osobiście przez skazanego (t. XXVIII, k. 5583). Akta sprawy wskazują, że jedynie drugie z zarządzeń zostało doręczone skazanemu (t. XXVIII, k. 5584).

Istotnym jest w tym miejscu wskazać, że wyznaczony skazanemu obrońca z urzędu – adw. P. O. złożył w dniu 20 czerwca 2022 r. sporządzoną i podpisaną

przez siebie kasację (t. XXIX, k. 5613-5622). Została ona przyjęta w dniu 18 lipca 2022 r., a następnie przekazana do Sądu Najwyższego, gdzie ją zarejestrowano pod sygn. akt IV KK 356/22 (t. XXIX, k. 5634).

Natomiast zarządzeniem z dnia 23 czerwca 2022 r. Przewodniczący II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w Białymstoku odmówił przyjęcia kasacji osobistej skazanego K. J. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 21 kwietnia 2022 r. (t. XXVIII, k. 5596). Z uzasadnienia rzeczzonego zarządzenia wynika, że skazany w dniu 8 czerwca 2022 r. (data wpływu do Sądu Apelacyjnego w Białymstoku) złożył osobiście sporządzoną kasację od wyżej wymienionego wyroku. Skazany został wezwany w trybie art. 120 § 1 k.p.k. do uzupełnienia kasacji przez sporządzenie i podpisanie przez adwokata z wyboru zarządzeniem z dnia 8 czerwca 2022 r., którego to braku nie usunął w określonym terminie.

Skazany K. J. złożył pismo procesowe datowane na 24 czerwca 2022 r. (t. XXVIII, k. 5598), które zostało potraktowane jako zażalenie na zarządzenie Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 23 czerwca 2022 r., co tym samym skutkowało jego przekazaniem do Sądu Najwyższego (*vide* art. 530 § 3 k.p.k.), a które stanowi przedmiot rozpoznania niniejszej sprawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesione zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie, co implikowało utrzymanie w mocy zarządzenia Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 23 czerwca 2022 r.

W pierwszej kolejności godzi się wskazać na fakt, że w postępowaniu kasacyjnym przed sądem odwoławczym, na prezesie sądu (z reguły będzie to przewodniczący wydziału odwoławczego lub upoważniony sędzia – art. 93 § 2 k.p.k.) ciąży obowiązek wynikający z treści art. 530 § 1 i 2 k.p.k., do których należy m.in. kontrola warunków skutecznego wniesienia kasacji. Rzeczona kontrola polega na sprawdzeniu, czy kasacja została wniesiona w terminie, przez osobę uprawnioną i czy jest ona dopuszczalna z mocy ustawy oraz czy oparto ją na podstawach wskazanych w art. 523 § 1 k.p.k., a także czy odpowiada pozostałym warunkom formalnym (*vide* art. 120 § 1 k.p.k.). Należą do nich warunki ogólne pisma procesowego (*vide* art. 119 § 1 k.p.k.) i szczególne odnoszące się do

środków odwoławczych, przez odpowiednie stosowanie (*vide* art. 518 k.p.k. w zw. z art. 427 § 1 i 2 k.p.k.), a także dotyczące tylko kasacji – art. 523 k.p.k., art. 526 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 527 § 1 k.p.k. Do warunków szczególnych skutecznego wniesienia kasacji należą: **sporządzenie i podpisanie kasacji przez obrońcę lub pełnomocnika**, a w zakresie treści kasacji – wskazanie zakresu zaskarżenia, zarzutów opartych na podstawach wymienionych w art. 523 § 1 k.p.k., tj. zarzutu rażącego naruszenia prawa lub bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 k.p.k. oraz wskazanie na czym polegało zarzucane uchybienie, sformułowanie wniosku kasacyjnego, sporządzenie uzasadnienia kasacji, załączenie jej odpisów, a w wypadku takiego wymogu – uiszczenie opłaty od kasacji. Warunki skutecznego wniesienia kasacji powinny zostać spełnione, aby została ona przyjęta. Jeżeli prezes sądu (bądź jak wcześniej wskazano przewodniczący wydziału odwoławczego lub upoważniony sędzia) stwierdzi braki formalne kasacji, to dalsze postępowanie zależy od tego, czy dostrzeżony brak ma charakter usuwalny, czy też nieusuwalny. Do braków nieusuwalnych należy zaliczyć te dotyczące: warunków dopuszczalności wniesienia kasacji, warunków związanych z legitymacją do zaskarżenia, tzn. tym, czy kasację wniosła strona i czy posiada *gravamen* oraz warunków zachowania 7-dniowego terminu złożenia wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem i 30-dniowego terminu wniesienia kasacji. Charakter usuwalny będą natomiast miały pozostałe braki kasacji. Stwierdzenie, że brak kasacji można uzupełnić, zobowiązuje przewodniczącego wydziału sądu odwoławczego do zastosowania trybu określonego w art. 120 § 1 k.p.k. W zarządzeniu o wezwaniu do usunięcia braków należy wskazać wszystkie braki i termin ich usunięcia oraz pouczyć o skutkach nieuzupełnienia ich w terminie. W przypadku niespełnienia warunków skutecznego wniesienia kasacji prezes sądu odmawia jej przyjęcia. Skutek ten wywołuje nieusunięcie braków formalnych i fiskalnych kasacji jako pisma procesowego (*vide* art. 119 § 1 k.p.k. w zw. z art. 120 § 1 k.p.k.), jeżeli uniemożliwia to nadanie jej biegu (*vide* art. 120 § 2 k.p.k.) oraz niespełnienie wymagań szczególnych, określonych w art. 427 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k., art. 523 k.p.k. i art. **526 k.p.k.**, a także wniesienie kasacji po terminie, przez osobę nieuprawnioną albo niedopuszczalnej z mocy ustawy (*vide* art. 429 § 1 k.p.k.) (zob.

D. Świecki [w:] B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, *Kodeks postępowania karnego. Tom II. Komentarz aktualizowany*, LEX/el.)

W przedmiotowej sprawie istota problemu sprowadza się do tego, że skazany pomimo wyznaczenia na jego wniosek obrońcy z urzędu w celu sporządzenia kasacji ewentualnie opinii prawnej o braku podstaw do jej wniesienia, postanowił wywieść własną kasację (tzw. kasację osobistą), która ze swej natury nie mogła czynić zadość warunkowi przewidzianemu treścią art. 526 § 2 k.p.k. Tym samym obarczona była usuwalnym brakiem formalnym. Niemniej, w konsekwencji nieuzupełnienia braku formalnego w postaci sporządzenia i podpisania kasacji przez obrońcę z wyboru, do którego rzecz jasna skazany został wezwany i pouczony o skutkach jego niedopełnienia, Przewodniczący II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w Białymstoku odmówił jej przyjęcia. Działania podjęte przez Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w Białymstoku można poczytywać za kontrowersyjne, niemniej jednak w ostatecznym rozrachunku należało przyjąć za prawidłowe. Owej kontrowersyjności można się dopatrywać w zasadności wzywania do uzupełnienia braku kasacji osobistej w sytuacji, gdy wcześniej skazanemu został wyznaczony obrońca z urzędu, który miał podjąć działanie w tym zakresie. Zachowanie Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w Białymstoku tłumaczy jednak fakt, że działał on w celu rozpoznania wszystkich wniosków i pism wpływających do sprawy, co uzasadniało wskazanie w zarządzeniu z dnia 8 czerwca 2022 r. wprost, że wzywa do uzupełnienia braku kasacji osobistej poprzez jej sporządzenie i podpisanie przez obrońcę z wyboru – jak można domniemywać taka treść zarządzenia była podyktowana faktem, iż wcześniej obrońca z urzędu został skazanemu już wyznaczony w związku z jego wcześniejszą korespondencją. Upływ terminu do uzupełnienia braku implikował wydanie zarządzenia w przedmiocie odmowy przyjęcia kasacji. Powyższa decyzja była więc w pełni uzasadniona. Przepis art. 526 § 2 k.p.k. stanowi bowiem wprost, że jeżeli kasacja nie pochodzi od prokuratora, Prokuratora Generalnego, Rzecznika Praw Obywatelskich albo Rzecznika Praw Dziecka, **powinna być sporządzona i podpisana** przez adwokata, radcę prawnego albo radcę Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej. Wskazany przepis nie wymaga dodatkowej eksplikacji, gdyż w myśl

zasady *clara non sunt interpretanda*, nie ma potrzeby dokonywać wykładni tego co jest jasne. Ponadto, orzecznictwo Sądu Najwyższego dostatecznie wyjaśniło ten problem wskazując, że ustawowe wymaganie sporządzenia i podpisania kasacji przez adwokata oznacza to, że adwokat musi być autorem skargi kasacyjnej. Rzeczonego wymogu nie spełnia zatem ani podpisanie przez adwokata skargi sporządzonej przez samą stronę, ani wyrażona przez adwokata w odrębnym piśmie akceptacja takiej skargi, ani też odwołanie się przez adwokata do treści własnoręcznego pisma strony (zob. postanowienie SN z dnia 20 października 1998 r., III KZ 109/98, OSNKW 1998, nr 11-12, poz. 57).

Reasumując, Przewodniczący II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w Białymstoku przedsięwziął prawidłowe czynności. O takiej konkluzji świadczy fakt, że na uzasadniony wniosek skazanego został mu wyznaczony obrońca z urzędu w celu sporządzenia kasacji lub opinii prawnej o braku podstaw do jej wniesienia. Kolejno, gdy w dniu 8 czerwca 2022 r., do Sądu Apelacyjnego w Białymstoku wpłynęła kasacja sporządzona przez K. J., to tego samego dnia zostało wydane zarządzenie o wezwaniu go do uzupełnienia braków kasacji osobistej poprzez sporządzenie i podpisanie przez obrońcę z wyboru. Zarządzenie określało termin do uzupełnienia braku i zawierało pouczenie o konsekwencjach jego nieuzupełnienia. Kasacja obrońcy skazanego z urzędu wpłynęła do Sądu Apelacyjnego w Białymstoku w dniu 22 czerwca 2022 r., a następnego dnia wydano zarządzenie o odmowie przyjęcia kasacji sporządzonej przez K. J.. Można by poddać rozwadze, czy zarządzenie o odmowie przyjęcia kasacji osobistej nie nastąpiło przedwcześnie, niemniej z akt przedmiotowej sprawy nie wynika, aby wpłynęła jakakolwiek inna kasacja, w tym sporządzona i podpisana przez innego obrońcę niż adw. P. O.. Ponadto, skazany zarządzenie zawierające wezwanie do uzupełnienia braku kasacji osobistej odebrał w dniu 9 czerwca 2022 r., a zazwyczaj podejmowane przez niego czynności procesowe dokonywane były natychmiastowo. Świadczy o tym również fakt, że doręczone K. J. w dniu 24 czerwca 2022 r. zarządzenie o odmowie przyjęcia kasacji zostało zaskarżone zażaleniem datowanym na dzień 24 czerwca 2022 r., a doręczone do Sądu Apelacyjnego w Białymstoku w dniu 29 czerwca 2022 r. Z treści rzeczonego zażalenia wynika, że skazany miał kontakt ze swoim obrońcą, któremu przekazał przygotowaną przez

siebie kasację. obrońca z urzędu zapewnił skazanego, że kasację przesłał w dniu 20 czerwca 2022 r. i złożył ją w terminie. Powyższe znajduje odzwierciedlenie w zgromadzonym w sprawie materiale aktowym, bowiem istotnie kasacja obrońcy z urzędu skazanego datowana na 20 czerwca 2022 r. wpłynęła do Sądu Apelacyjnego w Białymstoku w dniu 22 czerwca 2022 r., a która jak zostało podkreślone wcześniej, stanowi przedmiot rozpoznania w postępowaniu prowadzonym w Sądzie Najwyższym pod sygn. akt IV KK 356/22. Należy zwrócić uwagę, że niezrozumiałym jest składanie przez skazanego kolejnych kasacji osobistych w sytuacji, gdy wie, że musi by ona sporządzona i podpisana przez adwokata lub radcę prawnego, a wcześniej wyznaczony mu został w tym celu obrońca z urzędu. Powyższe działanie nie może być skuteczne i niepotrzebnie angażuje czas wymiaru sprawiedliwości.

Z tych też powodów zarządzenie w przedmiocie odmowy przyjęcia kasacji sporządzonej przez K. J., która wpłynęła do Sądu Apelacyjnego w Białymstoku w dniu 8 czerwca 2022 r. było zasadne, co tym samym obligowało do utrzymania w mocy zaskarżonego zażaleniem zarządzenia.

Na zakończenie raz jeszcze Sąd Najwyższy podkreśla, że rozpoznaniu w niniejszej sprawie podlegała będzie jedynie kasacja adw. P. O. z dnia 20 czerwca 2022 r., która została zarejestrowana w Sądzie Najwyższym pod sygn. IV KK 356/22.

Mając powyższe na względzie Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.

[as]